

MOD 259 BALE VE MODERN DANS DERSİ 3. HAFTA DERS MATERYALİ

MODERN NEDİR?

KAYNAK:

MODERNİZM SERÜVENİ 1, Yapı Kredi Yayınları, Tarihsiz

İŞLENECEK OLAN KAVRAMLAR:

- MODERN
- MODERN VE MİMARİ
- ROKOKO
- MODERNUS

MODERNLİK – CHARLES BAUDELAIRE

“Modernlik, geçişsel olandır, kaçak olandır, diğer yarısı ebedi ve değişmez olan sanatın, yarısıdır. Her eski ressam için modernlik söz konusu oldu; geçmiş zamanlardan bize kalan güzel portrelerin çoğu, dönemin kılıklarıyla giydirilmiştir.” (s.8)

“Tek sözcükle, her modernliğin antik niteliğe erişebilmesi için, insan hayatının ona istemeden bıraktığı gizemli güzelliğin ondan çıkarılabilmesi gerekir.” (s.9)

MODERNİZM'İN SINIRLARI VE MİMARLIK – UĞUR TANYELİ

“Geç 5.yüzyılda ortaya çıkan Latince ‘modernus’ terimi o dönemde ‘bugüne özgü’ biçimdeki alışlagelmiş standart anlamının yanı sıra, putatapar geçmişin karşısında yükselen güncel Hıristiyanlık gerçeğini de nitelendiriyordu.¹ Sonraki yüzyıllarda da modern sıfatı çok uzun bir süre boyunca bugün niteliklerine benzer olgu ve nesnelere nitelemek amacıyla kullanılmamıştır. 17.yüzyıl Fransa’sındaki ‘Modernlerle Eskilerin Çatışması’ (querelle des anciens et des modernes) diye adlandırılan kutuplaşma, kavramsal içeriği açısından çağdaş Modernizm’e uzaktan yakından benzemiyor. İki yüzyıl sonra da durum pek değişmiş değil; sözgelimi, Ruskin’in 1843’te yayımlanan ‘Moderns Painters’ adlı kitabında bugün Modern Resim diye bilinegelen sanatsal davranış biçimlerinden söz edilmiyor.

Yukarıdaki kullanımların tümünde ‘modern’ terimi henüz Batı dilleri için geçerli bir sözlükçülük sorunu olmaktan öteye gitmiyor ve söz konusu dilbilimsel-filolojik açıklama bölgesi Modernizm’in kavramsal içeriği hakkında pek az ipucunu barındırıyor. Modernizm’in etik, teknik, işlevsel ‘olağan’ açıklamaları için de aynı sözler yinelenebilir. Geniş bir toplumsal ve insansal etkinlik alanını kuşatan terimler olarak ‘Modern’ ve onun türevi ‘Modernizm’ kapsamlı bir tarihyografik olgular bütünü oluşturduklarından ötürü, yalın tanımlara indirgenebilen birer kavram olarak incelenemez, daha geniş ve sanatsal olmaktan çok, toplumbilimsel araştırmaların yapılmasını gerektirirler.

O halde Modernizm’e getirilecek açıklama, bir biçimlendirme anlayış ve tavrının yıkılıp yerine bir yenisinin konulmasından daha köklü bir değişimle yüzyüze bulunduğu gerçeğini kabul etmeyi gerektiriyor. Batı dünyasının Barok ve Rokoko’nun yıkılışından sonra yaşadığı sanat serüvenini bir üslupsal değişimler silsilesi olarak nitelemek olanaksız. Bunun böyle olmadığını Modernist ideolojiye iman etmiş ilk Modern Mimarlık tarihçileri de fark etmişlerdi. Ne var ki, o güne dek tarih boyunca karşılaşılmamış bir gerçeklikler dizisiyle yüzyüze olduklarını görünce, kaçınılmaz olanın gerçekleştiğini düşünmek yerine, doğal olarak, dünyanın sağlıksız bir yönelim gösterdiğini sanmış ve Modernizm’in ana amacının çağın hastalıklarını tedavi etmek olduğuna inanmışlardı. Ne var ki, onların bunalım olarak gördükleri şey, bugün insanlık tarihinin bir dönemeci olarak nitelenmelidir yalnızca. Bu dönemeç, Modernist ideologların düşündüğünün aksine, modernizm’in deva bulduğu bir dert olmaktan çok, Modernizm’i ve karşı çıktığı tarihselci akımları birlikte içeren üsluplar-ötesi dönemin doğuşu olarak da ele alınabilir.” (s.42-43)

¹ “Modern” tarihi için bkz. H.R Jauss, Aesthetische Formen und geschichtliche Reflexion in der Querelle des Anciens et des Modernes, Münih, 1964.

